

Køn i Finland

State of the art - finsk kønsforskning i anledningen af hundredåret for finske kvinders valgret

Anna Moring (ed.): Politics of Gender. A Century of Women's Suffrage in Finland. Otava, 2006 159 s., 31.90 Euro.

Af Gry Høngsmark Knudsen

Finske kvinder var de første europæiske kvinder til at få stemmeret i 1906, allerede i 1907 havde Finland en kvindelig minister, men først i 2000 en kvindelig præsident og i 2003 en kvindelig premierminister. Antologien *Politics of Gender* er udkommet i forbindelse med hundredåret for de finske kvinders stemmeret og tager i 15 artikler fat på meget forskellige emner, der alle har et fælles udgangspunkt i finske kvinders stemmer og deres effekt. Således er der faktisk også kun en mandlig bidragyder til antologien, nemlig Jeff Hearn og han har skrevet sit bidrag i fællesskab med en kvinde (Hertta Niemi), så på den måde trænger den kvindelige stemme alligevel igennem. Det er blevet en lidt indadvendt bog, der på den ene side bærer præg af, at forfatterne på de fleste punkter er enige, og på den anden side derfor også kommer til at virke lidt indspist, eftersom de fleste bidrag er skrevet ind i en bestemt finsk debat. Det betyder, at det kan være lidt svært at følge med, hvis forfatteren et øjeblik har glemt at bidragene – som også findes i en finsksproget og en svensksproget version – er skrevet på engelsk, for at andre end finnerne kan læse med!

Men bogen har som sådan heller ikke nogen intention om at fungere som en introduktion til finsk kønsforskning for udenforstående, det er mere eller mindre et festskrift, der på den måde retter sig mere mod et finsk publikum end til forskere uden for Finland. Forordet til bogen er skrevet af den finske kvindelige præsident Tarja Halonen, og hendes indlæg virker mest som en national konstatering af, at det går jo ikke så dårligt i Finland, mens resten af forfatterne i bogen så gør deres til at nuancere den påstand.

Statistik og virkelighed

Mange af de debatter, som foregår i Finland, minder om dem, der foregår i Danmark, og mens jeg læste, sad jeg og ønskede, at nogen på samme måde i Danmark vil samle debatterne og præcisere statistikkerne. Det er nemlig rart at se statistikkerne om f.eks. kvinders og mænds valgdeltagelse, deres procentuelle repræsentation i parlamentet gennem årene og gennemsnitlige indkomster for mænd og kvinder. Statistikkerne lader læseren få et indblik i, hvordan virkeligheden bag debatterne ser ud. Et af problemerne ved statistikkerne er, som altid med statistik, at de ikke er detaljerede nok. Men netop derfor er det også vigtigt, at bogen har bredt emnerne ud over statistikkerne, således kan læseren få indsigt i, at der er store problemer for de samiske kvin-

der i at deltage i det parlamentariske system. Samerne har deres eget parlament i Finland, men selvom de samiske kvinder i stort omfang stemmer og har høje uddannelser, der kunne tyde på, at de var kompetente til at deltage i det parlamentariske arbejde, så er de kun repræsenterede med en tredjedel af pladserne i det samiske parlament. Forfatteren Vuokko Hirvonen peger på, at netop de samiske kvinders høje uddannelsesniveau er med til at undergrave deres troværdighed som samer – ikke fordi samer ikke er uddannede – men fordi kvinderne for at uddanne sig må migrere væk fra de samiske områder og derved mister autenticitet som samer. På den måde kommer de samiske kvinder på trods af deres uddannelsesniveau til ligestillingsmæssigt at halte bagefter de finske kvinder og resten af kvinderne i de nordiske lande på det parlamentariske niveau. Det er væsentligt, at bogen på den måde nuancerer ligestillingsproblematikkerne og ikke kun fejrer statistikken – for kvinder er som bekendt ikke bare kvinder – men også i Finland en temmelig blandet gruppe med meget forskellige behov.

Ikke kun politik

Selvom anledningen til antologien er hundredåret for de finske kvinders valgret, så er det ikke kun parlamentarisk historie og politik, der er at finde i bogen. Således er der også ret interessante artikler om finske kvindemagasiner (Maija Töyry), hvordan kirken i Finland har udviklet et androgynt *look* til deres kvindelige præster f.eks. ved at indføre en præstekjole der kan skjule både gravide maver og bryster, fordi det stadig er et kontroversielt emne i Finland, at også kvindelige præster får børn (Päivi Salmesvuori). En tredje artikel drejer sig om prostitution i Finland, som på mange måder ligner prostitution i Danmark, hvor det er de prostituerede og ikke kunderne, der straffes (Marjut Jyrkinen). Men faktisk fandt jeg de historiske artikler mest interessante, f.eks. om kvinder på landet og deres muligheder for at udføre et selvstændigt erhverv. Det er interessant at se, hvordan kvinder i 60'erne skiftede fra at være medarbejdende landmandskoner til at være beskæftiget i andre sektorer, fordi de her blev anerkendt som arbejdskraft og ikke som en del af husholdningen. Det er først inden for de seneste år, at finske kvinders deltagelse i landbruget er blevet anerkendt, og at de har fået ret til ferie, barselsorlov og pension (Kirsti Manninen). En anden vedkommende artikel er den historisk orienterede undersøgelse af, hvordan den kulturelle repræsentation af kvinder har haft indflydelse på de emner en "legitim" kvinde kunne beskæftige sig med politisk. Således er kvindelige politikere mest synlige i relation til emner som social-, velfærds- og sundhedspolitik, mens de er mindre synlige, når det drejer sig om økonomi og udenrigspolitik (Jaana Kuusipalo). Der er også

artikler om reproduktions-lovgivning (Tuula Juvonen), finske pigers skoleoplevelser (Elina Lahelma), kommercielle kvindebilleder (Leena-Maija Rossi), og hvorfor det er mødre, der går hjemme (Auli Iikkanen). Som læser kommer man vidt omkring i det finske samfund og får indsigt i mange forskellige dele af finsk kønsforskning. Og selvom man ikke har en særlig interesse for Finland, er det interessant at få det finske perspektiv på kønsforskningen. Som land adskiller Finland sig netop så meget fra Danmark, at der er nye perspektiver at hente, vi er vant til at sammenligne os selv med Sverige og Norge, men efter læsning af *Politics of Gender* står det klart, at vi ikke er så langt fra Finland, som f.eks. PISA-undersøgelser ellers tyder på.

En halv anbefaling

Bogens indholdsmæssige spredning gør, at alle kan finde artikler om noget, der interesserer dem særligt, men samtidig er artiklerne meget korte, og de kan derfor kun fungere som appetitvækkere. Der er stor variation i artiklernes teoretiske niveau og således også stor forskel på, hvor tilgængelige de er. Der er sat en oversætter på, Pat Humphreys, men der er stor forskel på artiklernes sproglige niveau, det betyder, at en del af artiklerne er meget læsevenlige, og en del af artiklerne er knapt så læsevenlige. Bogen tager mange spændende emner op, og jeg var vældig interesseret, mens jeg læste de fleste artikler, men det er svært at give bogen en udelt anbefaling, dertil er der lidt for meget spredt fægtning og lidt for lidt substans. Men jeg kunne stadig godt tænke mig at læse den samme bog om Danmark.

Gry Høngsmark Knudsen er mag.art. i Kunsthistorie og Køn, Kommunikation og Kultur.